

Simpozionul „Modalități de afirmare a independenței în politica externă în statele din lagărul comunist: Ungaria – 1956, România – 1964”

În acord cu tendințele cercetării istorice actuale, Arhivele Naționale ale României au oferit ocazia unei întâlniri pe tema „Modalități de afirmare a independenței în politica externă în statele din lagărul comunist: Ungaria – 1956, România – 1964”, organizată în ziua de 31 martie 2006 între istorici și contemporani ai evenimentelor.

Simpozionul, moderat de prof. univ. dr. Ioan Scurtu, a fost deschis de Marcel-Dumitru Ciucă, director al Direcției Arhivelor Naționale Istoric-Centrale, și a avut printre participanți pe gral (r) Constantin Olteanu, fost ministru al Forțelor Armate, gral (r) Ion Coman, fost membru în Secretariatul CC al PCR, diplomatul Romulus Ioan Budura, istoricii Nicolae Balint, Dan Cătănuș, Constantin Moraru și scriitorul Ioan Lăcustă.

Distanțarea de Moscova și echilibrul mondial de putere stabilit după al Doilea Război Mondial au fost punctele-cheie ale dezbaterilor. În cazul Revoluției maghiare, înăbușită prin intervenția sovietică, ecoul în rândurile Partidului Comunist din România au fost de nesolidarizare, Imre Nagy fiind arestat cu o contribuție românească semnificativă. Acest mod de acțiune al părții române a fost determinat de un calcul de oportunitate foarte precis, în care șansele statelor-satelit de a acționa într-o altă direcție decât Moscova păreau minime.

Cu totul altul este echilibrul de putere în momentul „Declarației cu privire la poziția PCR în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale” din aprilie 1964. Pe scena mondială se conturase deja curentul mișcării de nealiniere, iar în cadrul lagărului socialist, până atunci unitar, un nou pol de putere s-a coagulat în jurul Partidului Comunist Chinez. Gheorghiu-Dej profita de acest context pentru a combate ceea ce el numea foarte plastic „bagheta”, rolul conducător al URSS în mișcarea muncitorească.

Vorbitorii au analizat evenimentele atât din punctul de vedere al conducerii Partidului Muncitoresc Român, cât și al implicațiilor în societatea românească. Revoluția maghiară din 1956 a avut un larg ecou în rândul populației maghiare din Regiunea Autonomă Maghiară.

Momentul Declarației de independență din aprilie 1964 poate fi privit și ca o consecință a Revoluției maghiare, în sensul că retragerea trupelor sovietice din România, poate și ca o dovadă de încredere a Moscovei față de contribuția PMR la înăbușirea Revoluției maghiare, a facilitat această luare de poziție a comuniștilor români.

LAURA NEAGU